

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни

“ГЛОБАЛІСТИКА”

(для спеціалістів, магістрів)

МАУП

Київ 2001

Підготовлено доктором історичних наук, професором *І. А. Хижняком*

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин МАУП (Протокол № 1 від 10.10.01)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Хижняк І. А. Навчальна програма дисципліни “Глобалістика” (для спеціалістів, магістрів). — К.: МАУП, 2002. — 20 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Глобалістика”, плани семінарських занять, контрольні питання, теми курсових робіт, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2002

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета курсу “Глобалістика” — допомогти студентам — майбутнім політологам, соціологам, міжнародникам — осмислити творчі перспективи глобального бачення сучасних економічних, політичних і соціокультурних проблем, зрозуміти вплив процесу глобалізації на культурний і духовний клімат нашої епохи, передбачити небезпеки та ризики, що супроводжують цей процес, і зрозуміти сучасну планетарну свідомість. Курс дає змогу студентам сприймати глобалістику як науку, що намагається віднайти і дати відповіді на виклики прийдешнього тисячоліття: політичні, економічні, соціокультурні, моральні.

Специфіка авторського підходу викладання дисципліни полягає в поданні дискрипції класичних глобальних проблем — ядерної, продовольчої, енергетичної, нової хвилі поширення тероризму та інших й розглядається сам процес глобалізації як результат творчого діалогу світових цивілізацій.

Основні завдання курсу:

- інституювати гуманістичний глобалізм як один з превалюючих типів свідомості й закріпити його у молодіжній студентській аудиторії;
- теоретично обґрунтувати виникнення громадянських ініціатив у суспільстві, що відповідають подальшим потребам сучасності;
- обстоювати ідею, на противагу модним концепціям “зіткнення цивілізацій”, збереження гуманістичної загальнолюдської перспективи — формування нового глобального консенсусу в діалозі цивілізацій.

Нормативний курс складається з лекційних і семінарських занять, також передбачена практична самостійна робота.

Навчальна програма розрахована на підготовку професійних політологів, соціологів, дипломатів, журналістів, екологів і може бути використана тими, кого цікавить майбутнє людства.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни
“ГЛОБАЛІСТИКА”

№ п/п	Назва теми
1	Глобалізація як історичне явище і феномен
2	Глобальний світ XXI ст.: трансформації і безпека розвитку політичних, економічних і соціальних систем
3	Еволюція міжнародних відносин в умовах постбіполярності та багатополарності і співвідношення глобальних і національних факторів
4	Катаклізми глобальної цивілізації XX–XXI ст. Поствересневий (11.09.01) синдром і початок нового етапу глобального розвитку у XXI ст.
5	Глобальна економічна трансформація і міжнародна економічна інтеграція
6	Глобальні трансформаційні процеси в сучасній макрочивілізаційній системі
7	Проблеми формування системи глобальної екологічної безпеки
8	Глобалізація інформаційних процесів — новий феномен розвитку засобів масової комунікації
9	Антропологічний вимір у контексті сучасних глобалізаційних процесів
10	Сучасне й майбутнє України в глобальному економічному та політичному просторі

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни
“ГЛОБАЛІСТИКА”

Тема 1. Глобалізація як історичне явище і феномен

Сучасні концепції та парадигми глобалістики і глобалізації політичного, економічного та соціального розвитку, їх еволюція. Теоретичні та методологічні проблеми сучасної глобалістики. Тенденції глобалізму і альтернатива локалізму в сучасній світовій економіці та у процесах розвитку. Світовий розвиток і проблеми нової глобальної людини.

Література [2; 4; 6; 11; 20; 25]

Тема 2. Глобальний світ XXI ст.: трансформації і безпека розвитку політичних, економічних і соціальних систем

Характер і сутність сучасних глобальних трансформацій. Глобальні і регіональні зміни міжнародних відносин. Сучасні концепції міжнародної безпеки. Глобальні трансформації і міжнародна економічна безпека. Інтеграція економічних і екологічних концепцій у стратегії глобального розвитку. Глобальні трансформації та еволюція концепцій державності нації — держави. Етноконфесійні процеси і їх вплив на глобальний соціально-політичний розвиток.

Література [4; 6; 11; 26; 49; 58]

Тема 3. Еволюція міжнародних відносин в умовах постбіполярності та багатополярності і співвідношення глобальних і національних факторів

Фактори спрямування глобальних трансформаційних процесів. Інституції та структурні рівні в міжнародних відносинах. Нова концепція сучасного атлантизму — доктрина “розширення” і експансії. Стратегічні і політичні зрушення в системі європейської безпеки. Посилення ролі Західноєвропейського Союзу в системі регіональної безпеки. Міжнародна безпека через співробітництво. Нова стратегія Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ). Нова глобальна роль і політизація діяльності НАТО. НАТО, Росія і Україна: нові виклики та імперативи. Новітні тенденції зовнішньополітичного процесу в Україні.

Література [9; 10; 12; 25; 34; 58; 60; 69]

Тема 4. Катаклізми глобальної цивілізації XX–XXI ст. Поствересневий (11.09. 01) синдром і початок нового етапу глобального розвитку у XXI ст.

Трансформація світової макроцивілізаційної системи на початку XXI ст. Криза ліберально-гуманістичних цінностей Заходу. Персоналістичні цінності та антропологічний редукціонізм тоталітарних ідеологій. Психологічні засади тоталітаризму. Захід та людство наприкінці XX — на початку XXI ст. Страх у контексті соціокультурного досвіду на зламі століть. Фактор тероризму як пріоритетний інструмент впливу на систему макроцивілізаційного розвитку — початок нового етапу виміру глобалізаційних процесів у XXI ст. Шляхи пошуку боротьби з тероризмом у міжнародному масштабі.

Література [2; 7; 9; 10; 12; 17; 20; 48; 49; 67; 76]

Тема 5. Глобальна економічна трансформація і міжнародна економічна інтеграція

Глобальні економічні трансформації, оцінка міжнародних стратегій трансформації та розвитку. Глобальні трансформації і стратегії міжнародної економічної інтеграції. Проблеми глобальних системних трансформацій і міжнародної економічної безпеки. Інтеграція України в систему міжнародних економічних організацій як фактор розвитку міжнародної економічної інтеграції.

Література [6; 11; 20; 25; 63; 64]

Тема 6. Глобальні трансформаційні процеси в сучасній макроцивілізаційній системі

Вестернізаторський синдром. Катастрофа як соціокультурне явище. Західна модель саморегулювання суспільства, синергетична експлікація динаміки складних нелінійних відкритих систем. Крах системи радянського соціалізму. Соціальна складова економічних реформ. Виклик Заходу світовому співтовариству на зламі тисячоліть.

Література [4; 5; 9; 10; 12; 20; 49; 50]

Тема 7. Проблеми формування системи глобальної екологічної безпеки

Глобалізація системи міжнародної екологічної безпеки як імператив стабільного розвитку. Вплив глобальних трансформацій на розвиток системи міжнародної екологічної безпеки. Глобалізація та регіоналізація механізмів міжнародної екологічної безпеки. Глобальна екологічна інтеграція і кооперування. Україна в системі глобальної екологічної безпеки.

Література [4; 12; 20; 25; 40; 41; 50]

Тема 8. Глобалізація інформаційних процесів — новий феномен розвитку засобів масової комунікації

Глобалізація засобів масової комунікації (ЗМК) та процес її осмислення. Вплив науково-технічних трансформацій на розвиток систем масової комунікації. Структурні трансформації медіа-індустрії. Політика міжнародних урядових організацій у галузі масової комунікації. Діяльність неурядових організацій у галузі масової комунікації. Проблеми входження України в європейський і світовий масово-комунікативний простір.

Література [1; 3; 18; 32; 33; 35–37; 61; 62; 71; 77]

Тема 9. Антропологічний вимір у контексті сучасних глобалізаційних процесів

Людський інтелект і духовність на тлі тисячоліть. Трансформація стратегій соціального інтелекту на порозі III тисячоліття. Колізії демократичного плюралізму та проблема індивідуальності. Нове бачення людини в Універсумі. Зміна методологічної свідомості сучасної науки і принцип антропності. Контури духовності та нові контексти їх ідентифікації у XXI ст.

Література [2; 17; 19–21; 24; 28; 29; 34; 42; 49]

Тема 10. Сучасне й майбутнє України в глобальному економічному та політичному просторі

Бурхлива глобалізація суспільних процесів і переструктурування світового геополітичного простору. Стримуючі фактори глобалізації в контексті діяльності істеблішменту у новостворених державах пострадянського простору. Проблеми “перехідної цивілізації” в Україні. Партнерство України з НАТО і Європейським Союзом, перспективи вступу до провідних організацій Північноатлантичного співтовариства. Україна в системі монополярного та мультиполярного світу. Російський фундаменталізм і формування української національної ідеї. Контрасти ідеї української самостійності і незалежності із засадами євразійства відносно України. Динаміка трансформації суспільних відносин в Україні та світовий досвід. Проблеми та шляхи інтеграції України в європейське і світове співтовариство.

Література [3; 21; 25; 40; 41; 46; 49; 50; 57; 58]

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Міждисциплінарний характер глобалістики як науки

1. Підсумки розвитку глобалістики як науки на тлі тисячоліть: концентрація дискурсу.
2. Проблеми глобального управління і глобального менеджменту.
3. Глобальні перспективи і стратегії макроцивілізаційного розвитку.

Теми рефератів для самостійної роботи

1. Визначення предмета і методу глобалістики.

2. Нова синтетична логіка в системі глобального світу.
3. Якісні параметри впливу глобалізації на культурний і духовний клімат сучасної епохи.
4. Нова постіндустріальна хвиля у глобалістиці.

Література [4; 6; 11; 16; 20; 23; 25; 27; 38; 53; 65]

Тема 2. Глобальні міжкрайні та макроекономічні регулятори конкурентності і рух капіталів

1. Конкурентна регуляція в системі сучасних планетарних і міжцивілізаційних взаємодій.
2. Неминучість економічної відкритості та крах зусиль, спрямованих на досягнення світогосподарської гегемонії.
3. Дієздатна держава як фактор забезпечення економічного успіху.

Теми рефератів для самостійної роботи

1. Фактор науково-технічного прогресу та впровадження новітніх технологій.
2. Глобальні відносини надкрайнового рівня як фактор світового економічного прогресу.
3. Проблеми “закриття” світу і глобалізація економіки.

Література [6; 11; 20; 25; 33; 44; 45; 49; 52; 56]

Тема 3. Стратегія міжцивілізаційних глобальних взаємодій

1. Концепція виклику та відповіді в політичній глобалістиці.
2. Становлення глобального світу як відповідь на виклик сучасності: екологічний, моральний, культурний, політичний.
3. Аналіз основних історично сформованих стратегій глобальних взаємодій: ізоляції, завоювання, запозичення, мімікрії, діалогу. Роль і значення цих стратегій на різних етапах становлення світу.

Теми рефератів для самостійної роботи

1. Стратегія зіткнення цивілізацій як глобальна політична провокація.
2. Динаміка цивілізаційних процесів і можливості досягнення консенсусу в діалозі цивілізацій.
3. Проблема поєднання ідентичностей у глобальному просторі: етнічної, національної, цивілізаційної, континентальної, планетарної.

Література [60; 69]

Тема 4. Порівняльний аналіз світових цивілізацій

1. Теоретичні засади компаративного аналізу світових цивілізацій.
2. Помірковані імперативи конфуціансько-буддійської цивілізації.
3. Вимір шляху воїнів Аллаха в контексті ісламської цивілізації.

Теми рефератів для самостійної роботи

1. Благоговіння перед життям в ойкумені індо-буддійської цивілізації.
2. Римський шлях розвитку Західної цивілізації.
3. Зачарований прочанин на теренах православно-слов'янської цивілізації.

Література [5; 16; 43; 47; 48; 60; 63]

Тема 5. Цивілізаційна парадигма у сучасній глобалістиці

1. Цивілізація як категорія глобального політичного аналізу: “культурно-історичний тип” (М. Данилевський), “висока культура” (О. Шпенглер), “локальна цивілізація” (А. Тойнбі), “культурна суперсистема” (П. Сорокін), “модель культури” (А. Кребер).
2. Матеріалістичний підхід до вивчення цивілізації: М. Вебер, К. Маркс, французька школа Аналів. Культурно-історичний підхід та його роль у розвитку політичної глобалістики: М. Данилевський, А. Тойнбі, О. Шпенглер, П. Сорокін.
3. Світ сучасних цивілізацій у теоретичних моделях С. Хантінгтона: концепція зіткнення цивілізацій. Ф. Фукуяма: кінець історії як зникнення цивілізаційного різноманіття.

Теми рефератів для самостійної роботи

1. Евристичне значення діалогового принципу у розвитку глобальних політичних процесів.
2. Нові планетарні зрушення в системі цінностей (глобальна революція свідомості) та формування етносу глобального світу.
3. Проблеми історичної межі у розвитку кожної цивілізаційної системи (І. Валлерстайн).

Література [15–17; 31; 55; 59; 60; 63; 68; 69; 76]

Тема 6. Класичні та сучасні виміри глобального світу

1. Класичне бачення глобалізації людського суспільства.
2. Економіко-центрична парадигма у глобалістиці: теорія імперіалізму, теорія залежності, теорія світової системи.
3. Сучасні концепції і образи глобального світу, глобалізація і вестернізація: тупики “культурного імперіалізму” (Ш. Айзенштадт, У. Ганнес). Концепції антиглобалізму (Р. Робертсон). П’ять проектів світоспільності (М. Чешков).

Теми рефератів для самостійної роботи

1. Пошук нових стабілізаційних стратегій глобалізації (А. Панарін): геополітичної (через поліцентричну модель спрямованого світу); екологічної (через створення м’яких технологій, що сприяють гармонізації відносин людини і природи).
2. Суттєві характеристики та особливості соціокультурної стабілізаційної стратегії глобалізації (через протекціоністський захист національних культур шляхом формування єдиного духовного простору, нового екуменізму).
3. Технології впливу, що діють у полі публічної культурної політики на рівні різних підсистем громадянського суспільства і державних органів США в умовах постіндустріального суспільства як одна з парадигм для наслідування у сучасному глобальному світі.

Література [16; 47; 48; 70; 72–74; 77]

Тема 7. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини

1. Медіа-дипломатія та віртуальна дипломатія ери інформації.
2. Феномени медіалізму та медіатизації, їх вплив на міжнародні відносини.
3. Місце і значення віртуальної дипломатії в концепції нової дипломатії США.

Теми рефератів для самостійної роботи

1. Роль глобальних агентств новин у міжнародному інформаційному потоці.
2. Європейські інститути і проблеми гармонізації відносин в галузі масової комунікації та медіа-індустрії.
3. Стан і тенденції розвитку системи масової комунікації в Україні після набуття незалежності.

Література [1;3; 18; 32; 33; 35–37; 61; 62; 71; 77]

Тема 8. Україна в контексті глобалізму

1. Критерії оцінювання сучасного світового політичного та економічного порядку та проблеми в Україні.
2. Економізація соціокультурних процесів як фактор національної безпеки України.
3. Соціальний вимір економічної стратегії України.

Теми рефератів для самостійної роботи

1. Взаємозв'язок і співвідношення глобального та національного розвитку у стратегічному виборі України на початку третього тисячоліття.
2. Принципово нова економічна стратегія — основний фактор національного порятунку України.
3. Економічні реформи в Україні у контексті центральноєвропейського та світового досвіду.
4. Крах реформ в Україні, що здійснювалися за програмою МВФ.
5. Причини неможливості застосування монетаристської програми МВФ в українських умовах.
6. Наслідки застосування “шокової терапії” в Україні та країнах Центральної Європи.
7. Проблеми та методи реформування економіки України.
8. Сильна реформаторська модель мобілізаційного типу та неможливість її застосування в Україні.
9. Посттоталітарний казус у системі українського суспільства наприкінці ХХ ст.
10. Становлення суспільно-політичної системи сучасної України та проблеми визначення загальнонаціональних цінностей.

Література [21; 25; 46; 49; 50; 57; 58]

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Характеристика парадигми сучасної глобалістики, у межах якої працюють відповідні наукові школи й організовані наукові колективи.
2. Коли виникла глобалістика як наука і які досягнення варто віднести до її перших доробків?
3. Яку з глобальних проблем варто віднести до числа найбільш пріоритетних і чому?

4. Чому нова глобальна цивілізація повинна стати цивілізацією самообмеження для багатих народів?
5. Що лежить в основі економічної глобалізації, які її суттєві характеристики?
6. Які підходи визначили головний напрямок предметного поля глобалістики?
7. Який напрямок у політичній глобалістиці вважається найбільш містким, точним та операціональним?
8. Детермінують інші можливості, які відкриває перед людством глобалізація.
9. Проаналізуйте ступінь впливу процесів глобалізації на культурний і духовний клімат нашої епохи.
10. Які нові небезпеки та ризики супроводжують процес глобалізації?
11. Чи можна погодитись з тим, що політична глобалістика має насамперед дати людству знання попереджувального характеру?
12. У який спосіб можна оцінити сучасні “межі зростання” і в якому напрямку мають відбуватися пошуки якісно нового майбутнього?
13. Чи можливий новий формаційний прорив людства, чи можна побачити симптоми цього вже на початку XXI ст.?
14. Детермінують співвідношення між глобалізацією та науково-технічним прогресом.
15. Що таке сучасна планетарна свідомість?
16. Чи слід чекати планетарних зрушень у системі цінностей глобальної “революції свідомості”, яка дасть змогу порушити питання про новий етнос глобального світу?
17. Що слід розуміти під новою постіндустріальною хвилею у глобалістиці?
18. Визначте взаємозв’язок понять “інтеграція” та “вестернізація”?
19. Виявіть обставини, які детермінують факт зміщення планетарного центра економічної результативності у незахідний цивілізаційний світ.
20. Чому дедалі більшого значення набуває феномен глобалізації світогосподарських процесів?
21. Охарактеризуйте дію механізмів нееквівалентного привласнення на макроцивілізаційному рівні.
22. Чи є насправді дієздатна держава фактором забезпечення економічного успіху?
23. Яким є евристичне значення методології “виклику та відповіді”, запропонованої А. Тойнбі?

24. Суть аргументів критики Л. М. Гумільова методології “виклику та відповіді” А. Тойнбі.
25. Визначте сильні та слабкі сторони стратегії зелотизму.
26. У чому полягають переваги та недоліки стратегії іродіанства?
27. Чому у другій половині ХХ ст. з поширенням аудіовізуальних засобів комунікації класичні стратегії зелотизму та іродіанства втратили своє значення?
28. Як і чому виникла нова стратегія мімікрії?
29. Які нові стратегії міжцивілізаційних взаємодій формуються наприкінці ХХ — на початку ХХІ ст.?
30. Чи можна запобігти зіткненню цивілізацій?
31. Чи доцільно погоджуватись з аргументацією С. Хантінгтона, який обґрунтовує неминучість зіткнення цивілізацій?
32. Що може служити основою для порівняльного аналізу світових цивілізацій?
33. Чи можуть бути активними компонентами компаративного аналізу релігійна етика, соціокультурна ідентичність і соціокультурна психологія?
34. Чи не застарів з точки зору сьогодення дихотомічний поділ світових цивілізацій на західний та східний?
35. Як слід оцінювати гіпотезу В. Шубарта про існування чотирьох соціокультурних архетипів, які створюють гармонійну, аскетичну та месіанську людину у діалозі культур?
36. Чи можна погодитися з тим, що в основі кожної світової цивілізації лежить певний архетип або просимвол культур?
37. Які альтернативні шляхи розвитку глобального світу передбачають п’ять світових цивілізацій?
38. Окресліть альтернативні шляхи виходу з екологічної кризи, що передбачені соціокультурними програмами східних цивілізацій.
39. Яка із світових цивілізацій, на вашу думку, найпоштовхніше обстоює ідею світової гармонії?
40. У чому ви вбачаєте точки дотику та конфлікти цінностей у різних цивілізацій?
41. Наскільки верифікованою з приводу неможливості порозуміння між різними цивілізаціями виглядає позиція О. Шпенглера?
42. Чи має майбутнє діалог цивілізацій, в якому кожен претендує на виконання партії соло?
43. Чому у другій половині ХХ ст. не національна держава, а цивілізація стає інтелегібельною одиницею у політичних дослідженнях?

44. Коли з'явилися у суспільних науках поняття (терміни) “цивілізація” і “культура”?
45. Дайте визначення сучасних понять “цивілізація” і “культура”.
46. Які два основні напрямки в теорії цивілізації сформувались протягом ХХ ст.?
47. У який спосіб під впливом досліджень культурно-історичної школи відбувається подолання етноцентризму та євроцентризму в політичній науці?
48. Прослідкуйте наступність та охарактеризуйте відмінності в теорії цивілізації М. Данилевського, О. Шпенглера, А. Тойнбі, С. Хантінгтона.
49. Які погляди існують у науці з приводу комунікабельності цивілізацій?
50. Під впливом яких факторів “теорія прогресу” втратила своє евристичне значення наприкінці ХХ ст.?
51. Чому, на думку І. Валлерстайна, саме глобальне розширення капіталізму та інтеграція всього світу в одну світоєкономіку є провідником макрочивілізаційних потрясінь?
52. Як можна оцінити евристичний потенціал економіко-центристських версій глобалізації: теорії імперіалізму, теорії залежності, теорії світової системи?
53. Чи може сучасна глобалістика радикалізувати тезу про постіндустріальне суспільство в дусі радикальних відмінностей від попередньої індустріальної епохи?
54. Охарактеризуйте ступінь можливості відмови сучасної глобалістики від етноцентристських моделей.
55. Детермініуйте ступінь верифікації чотирьох сценаріїв теорії “глобальної ойкумени” У. Ганнера.
56. Виконайте компаративний аналіз п'яти варіантів глобалізації у концепції М. Чешкова.
57. Обґрунтуйте, чому наприкінці ХХ — на початку ХХІ ст. набули популярності концепції антиглобалізму.
58. Поняття масової комунікації як глобального явища у сучасному світі.
59. Теоретичні засади соціокультурної стимуляції духовно-естетичної сфери США в період індустріальних і постіндустріальних трансформацій.
60. Типологія культури постіндустріального американського соціуму в кінці ХХ — на початку ХХІ ст.: політико-культурний аспект.

61. Основні вектори геостратегії США у процесі становлення глобальної держави.
62. Визначення періодизації історії дослідження систем масової комунікації.
63. Усталення вивчення проблеми масової комунікації через заснування мережі “шкіл журналізму”.
64. Проблеми систематичного підходу у вивченні мас-медіа в інституційному аспекті.
65. Зростаюча зацікавленість українського суспільства до національних мас-медіа та проблеми їх розвитку в міжнародному, глобальному та цивілізаційному вимірах.
66. Смысловое наповнення поняття “глобалізація” у погляді на засоби масової інформації.
67. Роль і місце транснаціональних медіа-корпорацій у конвергенції хардвера, софтвера, диджиталізації інформації, а також у системі власності і контролю у процесі бурхливого розвитку комунікативних технологій та глобальної трансформації медіа-мереж.
68. Проблеми впливу науково-технологічних трансформацій на розвиток систем масової комунікації.
69. Наукове значення понять (термінів) “концентрація” і “конгломерація” у процесі утворення потужних корпорацій у сфері мас-медіа.
70. Комерціалізація засобів масової комунікації в ракурсі змін західноєвропейського та північноамериканського масовокомунікативного ландшафту наприкінці ХХ— на початку ХХІ ст.
71. Охарактеризуйте етапи формування держави та самоорганізації громадянського суспільства в Україні.
72. Суттєві характеристики Європи як цілісного ареалу демократії і солідарності (згідно з концепцією В. Гавела).
73. Книга В. Гавела “В напрямку громадянського суспільства” та її екстраполяція на соціально-економічні і політичні проблеми України.
74. Національна специфіка формування промислово-бюрократичного корпоративізму в Україні на етапі прискорення лібералізації за умов глобалізації господарського життя.
75. Коло питань, що визначають необхідність функціонального режиму для випереджувальної формули, яка підкреслює спільність інтересів українського капіталу і людей праці.
76. Низка проблем активної дії для розробки стратегії та механізму забезпечення подальшого економічного, політичного і духовного зростання України.

77. Етапи поступового утвердження новаторських змін у традиційній політичній культурі України, успадкованій від колишнього радянського суспільства.

ТЕМИ КУРСОВИХ РОБІТ

1. Теоретичні та методологічні проблеми сучасної глобалістики.
2. Проблеми глобального управління і глобального менеджменту.
3. Місце і роль міжнародних організацій у системі глобальної та європейської безпеки.
4. Міжнародна безпека через співробітництво. Нова стратегія Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ).
5. Проблеми глобальної інтеграції систем міжнародної безпеки.
6. Довгострокова стратегія України у відносинах з Росією.
7. Нейтралітет і позаблоковість в епоху глобалізації: європейський досвід та альтернативи України.
8. Основні детермінанти довгострокового зовнішньополітичного курсу України.
9. Глобалізація процесів роззброєння і міжнародна безпека.
10. Євroatлантичне співробітництво України в системі глобальної безпеки.
11. Проблеми впливу процесів глобалізації на культурний і духовний клімат нашої епохи.
12. Небезпеки та ризики, що супроводжують процес глобалізації у XXI ст.
13. Проблеми формування глобальної системи регулювання світогосподарських відносин у світі.
14. Симптоми нового формаційного прориву людства на початку XXI ст.
15. Нова постіндустріальна хвиля на Заході: наслідки модерніті.
16. Перспективи постіндустріальної теорії у світі, що змінюється.
17. Проблеми особистості у постіндустріальному суспільстві: модернізація та постмодернізація.
18. Глобальна екологічна інтеграція і кооперування.
19. Глобалізація і система стратегічних факторів ефективної зовнішньоекономічної діяльності.
20. Міжнародні інформаційні процеси та масово-комунікативні системи в контексті глобалізації.
21. Сутність і еволюція міжнародних інформаційних потоків.
22. Моделі і парадигми глобальних потоків новинної інформації.

23. Роль міжнародних агентств новин у глобальних інформаційних процесах.
24. Суперечності монополярного світу і тенденції коригування стратегічного зовнішньополітичного курсу США після трагічних подій 11 вересня 2001 р.
25. Теоретичні засади народження і майбутньої кончини капіталістичної світосистеми (згідно з концепцією І. Валлерстайна).
26. Порівняльний вимір культурних зрушень у громадянському соціумі індустріального та постіндустріального суспільств США.
27. Філантропічні фонди і культура в системі сучасного громадянського суспільства США.
28. Синергетичні передумови інтеграції макро- та мікросоціологічних підходів у сучасній глобалістиці.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України “Про інформацію” / Україна: інформація і свобода слова. — К., 1995.
2. *Бабанин В. П.* Тайны великих пирамид. — СПб., 2000. — Сер. “Мир культуры, истории и философии”.
3. *Бєбик В. М., Сидоренко О. І.* Засоби масової інформації посткомуністичної України. — К., 1996.
4. *Бєбик В. М.* Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика: Моногр. — К., 2000.
5. *Бєвзенко Л. Д.* Синергетичні передумови інтеграції макро- та мікросоціологічних підходів: Автореф. дис. ... канд. соціол. наук. — К., 1993.
6. *Бєлорус О. Г. и др.* Глобальные трансформации и стратегии развития. — К., 2000.
7. *Бєрдяєв Н.* Смысл истории. — М., 1990.
8. *Бєрдяєв Н. А.* Судьба России. — М., 1990.
9. *Бєжезинский З.* Геостратегия для Европы // Независимая газета. — 1997. — 24 октяб.
10. *Бєжезинский З.* Великая шахматная доска. Господство Америки и его геостратегические императивы. — М., 1999.
11. *Бєлорус О.* Кому загрожують міжнародні зарубіжні стратегії // Віче. — 1999. — № 3.
12. *Братиков О. В.* Практика глобализации. — М., 1999.
13. *Бродель Ф.* Время мира. — М., 1998.
14. *Бурдьє П.* Социология политики. — М., 1993.
15. *Валлерстайн И.* Анализ мировых систем и ситуация в современном мире: Пер. с англ. — СПб., 2001.
16. *Василенко И. А.* Политическая глобалистика. — М., 2000.
17. *Вебер М.* Протестанская этика и дух капитализма. — М., 1990.

18. *Вовканич С.* Глобалізація інформаційного простору чи раціоналізація світу? // Універсіум. — 1999. — № 7–8.
19. *Волков А. А.* Основы русской риторики. — М., 1990.
20. *Гаджиев К. С.* Геополитика. — М., 1997.
21. *Гальчинський А. С.* Нові аспекти макроекономічної політики // День. — 1998. — 1 черв.
22. *Гачев Г.* Национальные образы мира. — М., 1998.
23. *Гвишиани Д. М.* Моделирование процессов глобального развития. — М., 1979.
24. *Гладкий Ю.* Глобалистика: трудный путь становления // МЭЦМО. — 1994. — № 10.
25. *Глобалізація і безпека розвитку: Моногр. / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко та ін.* — К., 2001.
26. *Глобальні трансформації і стратегії розвитку / За ред. О. Г. Білоруса.* — К., 1998.
27. *Гудожник Г. С., Елисеєва В. С.* Глобальные проблемы в истории человечества. — М., 1989.
28. *Гумилев Л. Н.* Этногенез и биосфера Земли. — М., 1994.
29. *Гуссерль Э.* Кризис европейского человечества и философии // Вопр. филос. — 1986. — № 3.
30. *Гэлбрейт Дж.* Новое индустриальное общество. — М., 1969.
31. *Данилевский Н. Я.* Россия и Европа. — М., 1991.
32. *Затулин К.* Зачем я еду в Севастополь // Независимая газета. — 1997. — 26 марта.
33. *Звіт про заснування української “асоціації” Римського клубу.* — К., 1990.
34. *Зеньковский В.* Русские мыслители и Европа // В поисках своего пути: Россия между Европой и Азией. — М., 1994.
35. *Зернецька О. В.* Mass Media в Україні. Проблеми і перспективи вивчення // Вісн. акад. наук України. — 1992. — № 12.
36. *Зернецька О. В.* Нові засоби масової комунікації. — К., 1993.
37. *Зернецька О. В.* Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. — К., 1999.
38. *Кастельс М.* Могущество самобытности // Новая постиндустриальная война на Западе. Антология. — М., 1999.
39. *Кинг А., Шнайбер Б.* Первая глобальная революция. — М., 1991.
40. *Кремень В. Г., Ткаченко В. М.* На терезах глобалізму // Політика і час. — 1999. — № 1–2.
41. *Кремень В. Г., Ткаченко В. М.* Україна: шлях до себе. Проблеми суспільної трансформації. — К., 1998.
42. *Леви-Строс К.* Культурная антропология. — М., 1991.
43. *Летопись начала царств.* — М., 1965.
44. *Мировая экономика и международные отношения.* — 1996. — № 3. — С. 18, 43.
45. *Мировая экономика и международные отношения.* — 1996. — № 12. — С. 37–38.
46. *Павловський М. А.* Шлях України. — К., 1996.

47. *Панарин А. С.* Глобальное прогнозирование. — М., 2000.
48. *Панарин А. С.* Философия политики. — М., 1994.
49. *Пахомов Ю. Н., Крымский С. Б., Павленко Ю. В.* Пути и перепутья современной цивилизации. — К., 1998.
50. *Політологія: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка.* — К., 2001.
51. *Поптер К.* Відкрите суспільство та його вороги. — К., 1994.
52. *Сакайя Т.* Стоимость, создаваемая знанием, или История будущего // Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология. — М., 1999.
53. *СНГ: начало или конец истории? // Независимая газета.* — 1997. — 26 марта.
54. *Сорокин П.* Социологические теории современности. — М., 1992.
55. *Сорос Дж.* Криза глобального капіталізму. — К., 1999.
56. *Стратегическое партнерство Киева и Москвы еще не устоялось // СНГ.* — 1998. — № 3. — С. 14.
57. *Тарасюк Б.* Україна врегулювала свої відносини з усіма сусідами // Уряд кур'єр. — 1998. — 18 квіт.
58. *Тойнби А.* Постижение истории. — М., 1991.
59. *Тойнби А.* Цивилизация перед судом истории. — М., 1995.
60. *Українське законодавство. Засоби масової інформації.* — К., 1995.
61. *Україна: засоби масової інформації: Довід.* — К., 1993.
62. *Февр Л.* Цивилизация: эволюция слова и группы людей // Бои за историю. — М., 1991.
63. *Финансы Украины.* — 1996. — 3 дек.
64. *Фомичев П. Н.* Глобальная социология: формирование новой науки. — М., 2000.
65. *Франк С. Л.* Смысл жизни // Вопр. филос. — 1990. — № 6.
66. *Франк С.* Духовные основы общества. — М., 1992.
67. *Фукуяма Ф.* Конец истории? // Философия истории. Антология. — М., 1994.
68. *Хантингтон С.* Столкновение цивилизаций? // Полис. — 1994. — № 1.
69. *Хижняк І. А.* Патронована культура та культурна демократія у США. Культурні процеси в американському соціумі періоду індустріальних та постіндустріальних трансформацій (друга половина ХХ століття): соціально-політичний вимір. — К., 2001.
70. *Хто є хто в українських мас-медіа: Довід. / Г. Андрушак та ін.* — К., 1997.
71. *Чешков М. А.* Развивающийся мир и посттоталитарная Россия. — М., 1995.
72. *Шарден П. Т. де.* Феномен человека. — М., 1987.
73. *Швейцер А.* Благоговение перед жизнью. — М., 1992.
74. *Шпенглер Г. В.* Закат Европы. — М., 1923. — Т. 1.
75. *Щёкин Г. В.* Теория социального управления. — К., 1996.
76. *Юрченко С. В.* Геостратегія США у процесі становлення глобальної держави: Автореф. дис. ... д-ра політ. наук. — К., 2001.
77. *Ясперс К.* Смысл и назначение истории. — М., 1993.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Глобалістика”	4
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Глобалістика”	4
Плани семінарських занять	7
Контрольні питання	11
Теми курсових робіт	16
Список рекомендованої літератури	17

Відповідальний за випуск
Редактор
Комп’ютерна верстка

Н. В. Медведєва
Л. С. Тоболіч
Т. Г. Замура

МАУП

Зам. № ВКЦ-840

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП